

להיות דואג
לכל האנשים

לעצמנו יש אחריות

בס"ד

מפתחו הלב מתוך אמונה לפרשת "יתרו" / מירב מזגני

עם הנצח - עם שלוקוז אחריות

חשבתם פעם איך יתכן שעם ישראל שעבר צרות וייסורים וגלות קשה וארוכה הצליח לשרוד למרות כל הסיכויים? בניגוד לממלכות מפוארות, עתיקות אף הן, כגון אשור ובבל שנכחדו מהעולם, עמנו שרד. אכן עמנו הוא עם הנצח. מדוע? מהו סוד נצחיותו? בפרשת השבוע נמצאת התשובה לשאלה.

קראו את הפסוקים:

רש"י:

סגולה - אוצר חביב, כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם. כך אתם תהיו לי סגולה משאר אומות.

"ועתה אם שמעו תשמעו בקלי, ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים, כי לי כל הארץ. ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" (וי"ט, ה' ו')

שאלת אתגר מתוך הפרשה:

יתרו הציע למשה, שהיה עד אז שופט יחיד לכל העם, למנות היררכיה של שופטים שיהיו מתחתיו וזאת בארבע רמות: שרי אלפים – שכל אחד מהם אחראי על אלף אנשים; שרי מאות – שלכל אחד מהם מאה תחת שיפוטו; שרי חמישים – בעלי אחריות על חמישים איש; ושרי עשרות – שלכל אחד מהם 'מנין' שעליו הוא ממונה.

כמה שופטים היו בסך הכול? רש"י בפירושו מביא את החשבון של חז"ל:

עם ישראל כלל אז 600 אלף אנשים, ואם כן היו לנו _____ שרי אלפים, שרי _____ מאות, שרי חמישים, _____ שרי עשרות. הכול יחד: _____.

- בפסוקים אלו כורת ה' עם עם ישראל ברית נצח. בברית כל צד מתחייב ולוקח אחריות. כתבו על יד כל משפט מי מתחייב (ה' / עם ישראל) ומה הוא מתחייב.
אם שמעו תשמעו בקולי _____
ושמרתם את בריתי _____
והייתם לי סגולה מכל העמים _____
ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש _____
- הסבירו במילים שלכם למה מתחייב הקב"ה בברית.
- הסבירו במילים שלכם למה מתחייב עם ישראל בברית.

2. הקב"ה נותן לעם ישראל אחריות גדולה.

קראו את פירושו של 'דעת מקרא' והסבירו מה מוטל על עם ישראל.

ממלכת כהנים וגוי קדוש: "כשם שהכהנים קרובים אל ה' יותר משאר העם ומוטלות עליהם מצוות וחובות יתרות מאשר על שאר העם והם מכפרים על העם ומלמדים אותם יראת ה', כך יהיו ישראל ביחס לשאר העמים.

על ישראל מוטלות מצוות מיוחדות ועליהם השכינה שורה בייחוד והם גם מיועדים ללמד יראת ה' לעמים וגם לכפר בעבודתם על כל העמים" (דעת מקרא)

להיות דולנדא
לכל האנושות

לעם הנצח יש אחריות

מלאו את הטבלה:

הכוהנים ביחס לעם ישראל	עם ישראל ביחס לעמים
קרובים אל ה' יותר משאר העם	
מוטלות עליהם מצוות וחובות מאשר על שאר העם	
מכפרים על העם	
מלמדים את העם יראת ה'	

3. מה קורה כשעם ישראל לא מקיים את דברי הברית? קראו את הפסוקים מספר ויקרא:

"ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתי ולא געלתיים לכלתם להפך בריתי אתם, כי אני ה' אלקיהם. וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלקים אני ה'" (ויקרא כ"ו, מ"ד).

חידה: בהגדה של פסח אנו אומרים:
"והיא שעמדה לאבותינו ולנו שבכל דור
ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה
מצילנו מידם".
לאור מה שלמדנו מי 'היא' שעמדה לנו?

- מהי אותה 'ברית ראשונים'?
- תארו מה יקרה לעם ישראל אם יפר את הברית.
- האם הקב"ה גם כן יפר את הברית איתנו?
- הסבירו מתוך מה שלמדנו מה הסיבה שאנו עם הנצח.

השלימו:

עם ישראל הוא עם ____ . עם ישראל מונהג בחוקיות ____ טבעית והוא ____ וקיים למרות
שהפר את הברית ועבר ____ קשה.

תחשבו על זה.

למרות שבית המקדש טרם
נבנה ההשפעה של עם ישראל
ניכרת בעולם.

עם ישראל לימד את האנושות
על יום מנוחה, על מוסר וצדק
וזו רק ההתחלה...

כי לעם ישראל יש ייעוד, יש לו ____ על העולם כולו.
הקב"ה כרת עמנו ____ נצח בהר סיני והבטיח שברית זו לא ____ לעולם.
תרמילון: תופר / ברית / גלות / אחריות / לא / חי / סגולה

4. לעתיד לבוא עם ישראל ייקח אחריות להיות ממלכת כהנים

קראו את הפסוקים מספר ישעיה:

"והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים, ונשא
מגבעות; ונהרו אליו כל הגוים. והלכו עמים רבים, ואמרו לכו ונעלה
אל הר ה' אל בית אלהי יעקב, ונלכה בארחתיו. כי מציון
תצא תורה, וידבר ה' מירושלם" (ישעיהו ב')

- מה מחפשים העמים בבית המקדש?
- תארו באיזו דרך משפיע עם ישראל על הגוים.

להיות דואג
לכל האנושות

לעצמנו יש אחריות

דבר תורה לשבת פרשת "יתרו":

חשבתם פעם איך יתכן שעם ישראל שעבר צרות וייסורים וגלות קשה וארוכה הצליח לשרוד למרות כל הסיכויים? בניגוד לממלכות מפוארות, עתיקות אף הן כגון אשור ובבל שנכחדו מהעולם, עמנו חי וקיים. אכן עמנו הוא עם הנצח. מדוע? מהו סוד נצחיותו? בפרשת השבוע נמצאת התשובה לשאלה.

לפני מעמד הר סיני כורת הקב"ה ברית נצח עם ישראל. הקב"ה בוחר בנו להיות לו לעם סגולה, עם יקר ואהוב. החלק שלנו בקיום הברית הוא לשמוע בקול ה' ולקיים את מצוותיו, אך לא רק. הקב"ה נותן לנו אחריות להשפיע על העולם כולו, להיות 'ממלכת כהנים וגוי קדוש'. על ישראל מוטלות מצוות מיוחדות ועליהם השכינה שורה בייחוד והם גם מיועדים ללמד יראת ה' לעמים וגם לכפר בעבודתם על כל העמים.

כשעם ישראל בורח מאחריות ומפר את הברית הוא נענש ויוצא לגלות, אולם למרות זאת הקב"ה לא מפר את חלקו בברית ושומר על עם הסגולה שלו: "ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתי ולא געלתיים לכלתם להפר בריתי אתם, כי אני ה' אלקיהם. וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להית להם לאלקים אני ה'" (ויקרא כ"ו, מ"ד) ברית הראשונים שמופיעה בפרשתנו היא ברית נצחית ועל כן אנו עם הנצח. לעתיד לבוא עם ישראל ימלא את אחריותו ויקיים את דברי הברית במלואם כדברי הנביא ישעיה: "...והלכו עמים רבים, ואמרו: לכו ונעלה אל-הר-ה' אל בית אלהי יעקב, וירנו מדרךיו, ונלכה בארחתיו. כי מציון תצא תורה, ודבר-ה' מירושלם" (ישעיהו ב').

חידות וחידודים / הרב הראל זילברנגל, רב בית הספר "מורשת מנחם" גבעת שמואל, ומוריה שטרן, עוזת כתיבה יסודי חמ"ד

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים

הקשורות אחת לשנייה

חותן	אלפים
גרשום	אלוקים
זקני	סיני
אנשי	בצע
יראי	משה
שנאי	ואליעזר
שרי	ישראל
מדבר	נשרים
בית	להנים
כנפי	קדוש

מצווה בפרשה – לא לפגוע בחבר

בעצם לא מדויק.... אם תקראו את כל הפרשה לא תמצאו את המצווה הזו.... אלא שבעשרת הדברות כתוב "לא תרצח", ובמסכת בבא מציעא (נ"ח ע"ב) מוסבר ש"כל המלבין את פני חברו ברבים כאילו שופך דמים", כלומר כאילו רוצח ח"ו. אבל בניגוד לרצח פיזי, בו מבינים את גודל האיסור, נמנעים ומתחרטים, על הלבנת פנים לצערנו פחות מקפידים. בואו ננסה לזכור שאם פוגעים בחבר או מעליבים אותו – ממש כאילו הרגנו אותו ח"ו, וניזהר יותר.

להיות דולמא
לכל האנושות

לצט הנצח יש אחריות

מידה בפרשה – ענוה

יתרו מייעץ למשה למנות תחתיו שופטים נוספים. משה יכול היה לקבל זאת כביקורת – כאילו הוא ח"ו לא מספיק טוב או לא עושה עבודתו נאמנה. אך משה, העניו מכל אדם, קיבל בשמחה את ההצעה ובחר להתחלק בנטל. הוא הבין שזה מה שנכון כרגע, עבורו ועבור העם. למרות היותו איש אלוקים ומנהיג נערץ – הוא היה מוכן לשמוע עצות ואף לקבל אותן.

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- וישמע _____ כהן מדין חותן משה" (י"ח, א')
- "ויאמר יתרו _____ אשר הציל אתכם _____" (י"ח, י').
- "עתה ידעתי כי _____ ה' מכל _____" (י"ח, י"א)
- "ויבחר משה _____ מכל ישראל ... ושפטו _____ בכל עת" (י"ח, כ"ה-כ"ו).
- "בחוֹדֶשׁ _____ ביום הזה באו מדבר _____ ... ויחן שם ישראל נגד _____" (י"ט, א'-ב').
- ו. "והייתם לי _____ מכל העמים.... ואתם תהיו לי ממלכת _____ ו _____" (י"ט, ה'-ו').

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

- העם בא אליי כדי להישפט (י"ח, ט"ו)

- הדבר הזה גדול עליך, לא תוכל להחזיק מעמד לאורך זמן אם תמשיך לשפוט לבד (י"ח, ח)

- אסור להזכיר סתם את שם ה' (כ', ז')

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון לגבי המשפטים הבאים

- בנו הבכור של משה היה אליעזר והשני גרשום - _____
- ציפורה אשתו של משה הייתה ביתו של יתרו כהן מדין - _____
- בעשרת הדברות יש קודם "לא תגנוב" ואז "לא תרצח" - _____
- אסור לעלות למזבח במדרגות אלא בכבש (עלייה מתונה) - _____
- העם היו צריכים להתכונן למעמד הר סיני במשך חמישה ימים - _____
- בני ישראל הגיעו להר סיני שלושה חודשים לאחר שיצאו ממצרים - _____